Stalowa Wola, 30.03.2022 r.

Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników
Wolne Rzeki
Al. Jana Pawła II 3/68, 37-450 Stalowa Wola
www.wolnerzeki.pl kontakt@wolnerzeki.pl
+48 794 253 328

Sz.P. Jacek Pomykała
Nadleśniczy Nadleśnictwa Rozwadów

PTP.TKW.2022.03.1
Torfowisko w Kotowej Woli

W marcu 2021 na prośbę BULiGL w Lublinie przesyłaliśmy informację dotyczącą wstępnego rozpoznania walorów przyrodniczych torfowiska niskiego w zlokalizowanego w paleokorycie na południe od miejscowości Kotowa Wola. Pisaliśmy m.in.:

"Torfowisko zlokalizowane jest na południe od miejscowości Kotowa Wola (50.59954598, 21.92533394). Na obszarze 12 wydzieleń leśnych w Leśnictwie Zaosie (74-c,d, f, g; 89-c, d; 90-a, b, d, f, g, j) znajdują się otwarte powierzchnie torfowiska niskiego, porośnięte w dużej mierze turzycami i manną, powierzchnie z otwartym lustrem wody (nawet w latach suchych), na mineralnych wyniesieniach między mokradłami lasy w typie grądzików, a na północno-zachodnim skraju torfowiska świetliste dąbrowy, grądy. Wszystkie te komponenty sprawiają, że obszar ten jest niezwykle cenny przyrodniczo, zdecydowanie wyróżnia się od większości lasów Puszczy Sandomierskiej.

Zagrożeniem dla tego obszaru jest odwadnianie (istnieją dwa rowy o dużym przepływie, które odwadniają główną misę torfowiska). Planujemy pomierzyć rowy i zawnioskować do Nadleśnictwa Rozwadów o budowę systemu zastawek, który powstrzymałby osuszanie torfowiska. Innym potencjalnym zagrożeniem jest wycinka lasu, zarówno na grądzikach, jak i na północno-zachodnim skraju torfowiska.

W ubiegłym roku przeprowadziliśmy wstępne rozpoznanie obszaru pod względem fitosocjologicznym, wykonując 7 zdjęć fitosocjologicznych w siedliskach otwartych. Ich wyniki wraz z lokalizacją przedstawia załączona Tabela 1. Na szczególną uwagę zasługuje stwierdzenie populacji rzadkiego fiołka *Viola uliginosa* (gatunek ściśle chroniony, ujęty na Czerwonej Liście Roślin Polski w kategorii VU), dla którego torfowisko jest jednym z ważniejszych miejsc występowania w Kotlinie Sandomierskiej (Krawczyk i in. 2008)."

Spodziewaliśmy się, że taka informacja przysłuży się ochronie tego miejsca, chociażby przez odpowiednie zapisy w nowym PUL. Niestety, podczas wizyty w tym miejscu 28 marca b.r. okazało się, że torfowisko zostało osuszone przez pogłębienie dwóch istniejących rowów, rozebranie tam bobrowych oraz wykopanie nowego rowu w części mokradła z otwartym lustrem wody i stanowiskami np. chronionego bobrka trójlistkowego *Menyanthes trifoliata* (którego lokalizacja również była znana w BULiGL).

W obliczu postępującej zarówno w tym roku, jak i w wieloletniej perspektywie, suszy, zagrożenia pożarowego oraz szybkiej globalnej utraty bioróżnorodności wód słodkich i mokradeł jest to sytuacja nie do przyjęcia. Poza osuszeniem przez pogłębienie rowów, zasypaniu osadami uległa duża powierzchnia siedlisk, także chronionych gatunków roślin. Osuszony torf będzie ulegał procesowi murszenia, uwalniając do atmosfery znaczne ilości gazów cieplarnianych, głównie metanu i dwutlenku węgla. Retencja wody na obszarze torfowiska zmalała o ok. 50 tys. m^3.

Z telefonicznej rozmowy z Leśniczym Leśnictwa Zaosie dowiedzieliśmy się, iż prace melioracyjne zostały wykonane w celu umożliwienia dojazdu maszyn do prac leśnych przez torfowisko. Wcześniej przejazd nie był możliwy ze względu na wysoki poziom wody. Przez torfowisko nie prowadzi jednak żadna droga, a jedynie prowizoryczny most przez jeden z rowów zbudowany w ramach tych prac.

W związku z zaistniałą sytuacją zwracamy się z pytaniami:

1. Czy Nadleśnictwo planuje w dalszym ciągu prowadzić osuszanie torfowisk?
2. Czy możliwa jest zmiana podejścia w tym obszarze i naprawa aktualnego stanu przez budowę systemu trwałych zastawek, zamiast osuszania i jeżdżenia przez torfowisko?
3. Czy przed melioracją zostały uzyskane odpowiednie pozwolenia, odstępstwa od zakazów dot. gatunków chronionych, wykonana ocena oddziaływania na środowisko?

Z wyrazami szacunku,
Piotr Bednarek
Prezes PTP Wolne Rzeki

Do wiadomości:

1. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Lublinie
2. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie
3. PGW Wody Polskie, Zarząd Zlewni w Stalowej Woli

Zdjęcia z 29.03.2022 r. przedstawiające świeżo zmeliorowane torfowisko:

Główna misa torfowiska odwadniana dwoma rowami. Widoczny prowizoryczny most wykonany w ramach prac melioracyjnych oraz częściowo wykoszone turzycowisko, a także osady z rowów wyrzucone na ich brzegi.

Całkiem nowy rów odwadniający mniejsze torfowisko, od południowej strony. W tym miejscu nawet podczas suszy wiosną 2020 r. nie dało się przejść w kaloszach.